GEMEENTE HEILOO

MEMO VOOR DE GEMEENTERAAD

aan de gemeenteraad
van Ph P. van Diepen
Namens het college van B&W

onderwerp Reactie quick scan begroting door de rekenkamercommissie

datum 24 september 2021
bijlagen -

Bij de begroting 2021 heeft de rekenkamercommissie een quick scan op de begroting 2021 en de kadernota 2021 uitgevoerd. Deze quick scan is besproken in de auditcommissie en aan de raad verstuurd. Hierop is door het college een toezegging gedaan om met een reactie naar de raad op de quick scan te komen. Inmiddels is de begroting 2022 opgesteld, waarin op meerdere punten de adviezen van de rekenkamercommissie zijn verwerkt. Op een aantal andere punten hebben we de adviezen (nog) niet overgenomen en leggen we uit waarom.

In deze memo wordt puntsgewijs ingegaan op de adviezen van de rekenkamercommissie.

Nr	Adviezen RKC	Reactie college
1	Overweeg waar beleid of ontwikkelingen zich voordoen die financiële consequenties hebben, deze consequenties daarbij aan te geven. Dan blijft er eenheid tussen beleid en financieel effect.	We zullen deze aanbeveling overnemen en waar van toepassing die beleidsontwikkelingen met een financieel gevolg expliciet benoemen.
2	Om teveel dubbele informatie voor raadsleden te voorkomen, zou nagedacht moeten worden of de teksten van de kadernota en begroting niet deels geschrapt kunnen worden.	Bij het vaststellen van de P&C cyclus in de BUCH is destijds bewust gekozen om de concept programmateksten op te nemen in de kadernota. Hierdoor kan de raad in een vroegtijdig stadium kennis nemen van de belangrijkste speerpunten en heeft de mogelijkheid om in de aanloop naar de begroting zijn kaderstellende rol ook beleidsmatig uit te oefenen.

Nr	Adviezen RKC	Reactie college
3	De uitnodiging in de kadernota op 29 juni om te starten over de mogelijke ingrijpende bezuinigingen, lijkt een onlogisch moment. Wij adviseren u het proces van kadernota naar begroting: wat zijn de doelstellingen bij deze documenten, wie is wanneer betrokken, met extra aandacht voor wanneer de raad als kaderstellend orgaan betrokken is, nader te analyseren. Zodat voor alle betrokken het proces duidelijk is en dubbel werk zoveel mogelijk wordt voorkomen. Ook de huidige vormgeving van kadernota met 1e Firap vraagt naar onze mening aandacht in dit kader.	Voor de begroting 2022 hebben we een eerste stap gezet om de raad in een eerder stadium inzicht te geven in de concept cijfers van de kadernota. Op 17 mei zijn tijdens een extra ingelaste raadsinformatieavond de voorlopige cijfers gepresenteerd en is de raad uitgenodigd om kaders mee te geven richting het definitieve boekwerk van de kadernota. Voor de begroting 2023 zal worden onderzocht of het mogelijk is in de planning om de raad in een nog eerder stadium te betrekken in zijn kaderstellende rol, waarbij wel meespeelt dat door de verkiezingen dit een bijzonder jaar is. Verder verwijzen we naar de door de raad vastgestelde P&C cyclus, waarin voor elk document is beschreven hoe het proces in elkaar zit en wat de doelstellingen zijn.
4	Overweeg om een overzicht van de ontwikkeling van de belangrijkste componenten van de overheadkosten op te nemen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de informatie van de BUCH.	In het programma 4 'financieel gezonde gemeente' is een nieuw overzicht overhead toegevoegd.
5	Voeg in de paragraaf lokale heffingen informatie over de (opbouw van de kosten van de) leges toe.	Dit is bij de jaarrekening 2020 voor het eerst gedaan en zal voortaan standaard worden meegenomen in de paragraaf lokale heffingen.
6	De manier waarop de baten van de omgevingsvergunningen zijn opgenomen in de begroting vormen een belangrijk aandachtspunt en risico. Ga na of de manier waarop in de begroting rekening is gehouden met de (hogere) opbrengsten omgevingsvergunningen wettelijk toegestaan is. Ga daarbij ook na of de schattingen aansluiten bij de te verwachten ontwikkelingen in het kader van de nieuwe Omgevingswet en in samenhang daarmee de Wet kwaliteitsborging.	Voor 2022 blijven de leges omgevingsvergunning ruim binnen de maximaal toegestane kostendekkendheid. Ten aanzien van de nieuwe omgevingswet wordt aan de raad een apart voorgestel voorgelegd met keuzes welke activiteiten vergunningsvrij worden of niet.
7	Neem in de paragraaf weerstandsvermogen het beleid op ten aanzien van het omgaan met risico’s in relatie met de weerstandscapaciteit. Bijv. heeft de raad een doelstelling ten aanzien van de ondergrens van het weerstandsvermogen? En mogen (bepaalde) bestemmingsreserve of stille reserves worden meegeteld? En wie bepaalt dat beleid: het college of de raad?	In de jaarrekening 2020 is de minimum streefwaarde van de raad van 1,2 opgenomen. Bij de begroting 2021 is door de raad bepaald dat de bestemmingsreserve grote projecten voortaan meetelt in de beschikbare weerstandscapaciteit. Het is de raad die het beleid bepaalt.

Nr	Adviezen RKC	Reactie college
8	Vermeld meer risico's in overeenstemming met het Bbv. Er wordt nu een reëel risicobedrag volgens de Monte Carlomethode bepaald van bijna € 5 miljoen op een totaal geïnventariseerd risicobedrag van bijna € 30 miljoen; dat is minder dan 20%. Meer informatie over de risico's van € 30 miljoen lijkt wenselijk voor de raad om de financiële positie te kunnen beoordelen.	Bij de jaarrekening 2020 is het aantal risico's uitgebreid van 5 naar 10. Daarbij zijn ook de kansen en risicobedragen van deze top 10 toegevoegd. De top 10 van risico's vertegenwoordigen 53% van de totale risicoimpact (kans x risicobedrag).
9	Overweeg of de huidige vormgeving van de uiteenzetting van de financiële positie aanpassing behoeft in het licht van het Bbv en de informatiebehoefte van de raad.	We zijn van mening dat de uiteenzetting van de financiële positie in overeenstemming is met de BBV. Mocht de raad aanvullende informatiebehoefte hebben, dan adviseren wij om dit te bespreken in de werkgroep financiën van de BUCH om harmonisatie zo veel mogelijk te bewerkstelligen.
10	Neem de (belangrijkste) mutaties voor het nieuwe begrotingsjaar op zowel vanuit de kadernota als aanvullend in de begroting per programma op, zodat de ontwikkeling van de begroting beter gevolgd kan worden. Zorg er daarbij voor de toelichting zowel beleidsmatig als financieel daar op een logische manier op aansluit.	Uit dit advies maken we op dat de rekenkamercommissie geen kennis heeft genomen van de huidige werkwijze met betrekking tot de kadernota en de door de raad vastgestelde P&C cyclus. Immers bij de kadernota zitten 2 begrotingswijzigingen. Een begrotingswijziging met autonome zaken en een begrotingswijziging met nieuw beleid. De begrotingswijziging met autonome ontwikkelingen wordt door de raad vastgesteld bij de kadernota. Het zou vreemd zijn om deze vastgestelde begrotingswijziging opnieuw op te nemen in de programmabegroting. De begrotingswijziging met nieuw beleid komt terug in de programmabegroting en wordt dan vastgesteld.

Nr	Adviezen RKC	Reactie college
11	Geef bij het totaaloverzicht de wensen en ambities op wanneer die deel uitmaken van de voorgestelde begroting en vermeld ze afzonderlijk wanneer zij daar geen integraal deel van uitmaken. De vraag is nu of de raad een meerjarig sluitende begroting vaststelt.	Bij het totaaloverzicht met wensen en ambities was ons inziens zeer duidelijk aangegeven dat deze geen onderdeel uitmaken van het begrotingssaldo. Het was juist bedoeld om de raad bewust te maken dat het beschikbare saldo niet toereikend was voor alle wensen en ambities. Zie ook het onderstaande citaat uit de programmabegroting 2021 (p.5): "Dit voordelige meerjarige saldo is nog zonder de ambities en wensen die spelen op een aantal beleidsterreinen, maar waarover nog aparte besluitvorming volgt. Om het begrotingssaldo beter in perspectief te kunnen plaatsen zijn van deze ambities/wensen inschattingen gemaakt, die in onderstaande tabel worden weergegeven"
12	Beoordeel of de inhoudelijke informatie over doelen en activiteiten aansluiten bij de behoefte van de raad. Overweeg of hier geen vermindering kan plaatsvinden (zie ook de informatie die al in de kadernota wordt gegeven). Ga na of het van de belangrijkste ontwikkelingen mogelijk is om effectieve kwantitatieve gegevens kunnen worden opgenomen die ondersteunen bij de kaderstellende en controlerende rol van de raad.	Hierover zal in gesprek worden gegaan met de raad. Dit vereist wellicht een herorientatie van de raad op de kaderstellende en controlerende rol waarna een vertaling kan plaatsvinden naar de informatie bij de begroting.
13	Ga na of de robuustheid van de voorgenomen maatregelen om de begroting sluitend te krijgen voldoende is. Onderzoek en monitoring van de hardheid legesmaatregelen (is de voorgestelde verhoging van de leges haalbaar in tijd en qua rechtmatigheid rekening houdend ook met de invoering van de nieuwe Omgevingswet) en de maatregelen voor beheersing van de kosten van het sociaal domein (lukt het om de transformatie door te voeren en meer geïntegreerd te werken) zouden daar onderdeel van uit kunnen maken. Ga na hoe de risico's daarbij voldoende worden gevolgd.	We zijn van mening dat we destijds met zowel de beheersmaatregelen in het sociale domein, als de extra inkomsten leges omgevingsvergunning, er een reële begroting is opgesteld. Hierbij onderkennen we wel dat van beide elementen de nodige onzekerheden bestaan wanneer en in welke mate deze maatregelen worden gerealiseerd. Daarnaast speelt de financiële afhankelijkheid van het rijk en de achteraf van het rijk te ontvangen compenserende maatregelen betreffende het sociaal domein en klimaat een grote rol.

Nr	Adviezen RKC	Reactie college
14	Overweeg of een begroting in één oogopslag (BIEO) een welkome aanvulling is voor minder financieel geschoolde raadsleden. Zie ook opmerking a. voor de mogelijke componenten daarvan.	Tot en met de begroting 2020 werd een begroting in één oogopslag gemaakt. Bij de begroting 2021 is dat niet gelukt, maar zal bij de begroting 2022 weer worden toegevoegd. In het kader van harmonisatie wordt gekeken of voor de 4 BUCH gemeenten hetzelfde format kan worden gebruikt.
15	Experimenteer met het geven van keuzes aan de raad in het begrotingsproces (kadernota en/of begroting); bijvoorbeeld door per programma één of twee mogelijkheden te schetsen waar intensiever dan wel minder intensief op ingezet wordt. Dit kan de politieke discussie versterken.	Dit aspect kan worden ingestoken in het begrotingsproces bij de ontwikkeling van de kadernota 2023